

2021

ОБЩИНА ИСПЕРИХ

АНАЛИЗ

на потребностите от подкрепа за личностно развитие
на децата и учениците в община Исперих

СЪДЪРЖАНИЕ

I.	ВЪВЕДЕНИЕ
1.	Законови основания за разработване на Анализа
2.	Цел и обхват на документа
3.	Методика и участници в процеса на разработване на Анализа
II.	СЪСТОЯНИЕ И ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА
1.	Обща картина на образователната система в община Исперих
1.1.	Предучилищно обучение
1.2.	Основно, начално и средно образование
2.	Деца и ученици
2.2.	Деца и ученици със специални образователни потребности /СОП/ и с хронични заболявания
2.3.	Деца и ученици в риск от социално изключване
2.3.	Деца и ученици с изявени дарби
III.	СЪСТОЯНИЕ И ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА ПРЕД ОБЩАТА И ДОПЪЛНИТЕЛНАТА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ
1.	Дейности на учебните заведения и общинска администрация в подкрепа за личностно развитие на децата и учениците
2.	Социални услуги в подкрепа за личностно развитие на децата и учениците
2.1.	Дневен център за деца и/или младежи с увреждания (ДЦДМУ), гр. Исперих
2.2.	Център за обществена подкрепа към КСУДС „Лудогорие“, гр. Исперих
2.3.	Център за работа с деца на улицата към Комплекс за социални услуги „Лудогорие“
3.	Дейности на читалища и спортни клубове в подкрепа на личностното развитие на децата и учениците
3.1.	Читалища
3.2.	Спортни клубове
4.	Работа по проекти като част от общата и допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците
IV.	SWOT анализ
V.	ОБОБЩЕНИЕ И ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА
VI.	ЗАКЛЮЧЕНИЕ

I. Въведение

1. Законови основания за разработване на анализа

Анализът на потребностите за личностно развитие на децата и учениците в община Исперих е разработен в съответствие с изискванията на ЗПУО, влязъл в сила на 01.08.2016 г., във връзка чл. 196, ал. 1, според който областният управител организира разработването на областна стратегия за подкрепа на личностното развитие на децата и учениците, въз основа на анализ на потребностите от подкрепа във всяка община, на територията на областта.

Законът за предучилищното и училищното образование внася ново качество в нашето образование като регламентира приобщаващото образование като неизменна част от правото на образование и въвежда осигуряването на условия за предоставяне на подкрепа за личностно развитие на децата – обща и допълнителна. Подкрепата за личностно развитие трябва да се предоставя на всяко дете и ученик, като се осигури подходяща физическа, психологическа и социална среда за развиване на способностите и уменията им и бъде в съответствие с индивидуалните им образователни потребности.

Анализът ще допринесе за установяване на реалните потребности и подобряване качеството на образование както и на подкрепата за личностно развитие на децата и учениците на територията на община Исперих.

2. Цел и обхват на документа

Основна цел на анализа е да очертае някои приоритетни потребности при определяне нуждите за подкрепа за личностното развитие на децата и учениците, която институциите в системата на предучилищното и училищно образование осигуряват, планиране и осигуряване на качествени образователни услуги: в съответствие с индивидуалните потребности на всяко дете и всеки ученик; чрез осигуряване на подходяща физическа, психологическа и социална среда за развиване на способностите и уменията; чрез осигуряване на подкрепа най-близко до мястото, където живее и учи всяко дете и всеки ученик; повишаване на качеството на услугите и подобряване на достъпа до тях от всички деца и ученици, живеещи на територията на община Исперих.

След обстойното проучване на общата и допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците, която институциите (детските градини, училищата, социални услуги за деца и лица) в системата на предучилищното и училищното образование на територията на община Исперих осигуряват, бяха определени следните приоритети в дейностите за подкрепа за личностно развитие:

- регистрирани са потребности от предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие на деца със специални образователни потребности, с изявени дарби, в риск от социално изключване;
- има недостиг на квалифицирани кадри за работа с деца със СОП и с изявени дарби;
- подкрепата за личностно развитие трябва да отговоря на новите предизвикателства и да предлага нова визия за развитие пред традиционните образователни модели и традиционните форми на общуване, акцентът трябва да падне върху индивидуалността на детето;

- на територията на община Исперих не съществува Център за подкрепа за личностното развитие на децата и учениците, както и център за ресурсно подпомагане, при установяване на потребност от такава подкрепа, грижата за децата и учениците ще бъде възлагана на Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование;

- необходимо е да се прилагат активни политики за реализиране на проекти, финансирани със средства по различните оперативни програми, за да се осигури допълнителен финансов ресурс и дългосрочно положително въздействие върху децата и учениците;

- дейностите за подкрепа на личностното развитие подлежат на оптимизация в съответствие с разпоредбите на ЗПУО и налагат координираност между всички участници в образователния процес и органи на управление на централно и местно ниво.

3. Методика и участници в процеса на разработване на Анализа

В съответствие с чл. 174, ал. 1 от ЗПУО осигуряването на подкрепата за личностно развитие на децата и учениците от институциите в СПУО трябва да се осъществява съвместно с държавните и местните органи и структури и доставчиците на социални услуги. В процеса на събиране на информация, необходима за изготвянето на Анализа, се включиха представители на всички заинтересовани страни от общината:

- Общинска администрация;
- училища;
- детски градини;
- КСУДС „Лудогорие“;
- Дирекция „Социално подпомагане“

В хода на изготвяне на Анализа и с оглед на натрупаната от заинтересованите страни информация са фиксирани проблемите в образователната сфера, идентифицирани са потребностите на конкретните рискови групи, тенденциите в развитието на дейностите за подкрепа на личностното развитие на територията на общината и възможностите за осъществяване на планираните действия.

II. Състояние и предизвикателства

1. Обща картина на образователната система в общината

На територията на община Исперих функционира образователна инфраструктура, която включва институции на предучилищното обучение, общо, профилирано и професионално образование.

През 2019/2020 г. на територията на община Исперих функционират: 1 детска ясла, 14 детски градини, като 4 от тях са в гр. Исперих и 10 – в селата на територията на общината; 9 общински училища, от които – 7 са основни, като 2 са в гр. Исперих, и 7 – в други населени места на общината. Средните общински училища са 2 – Профилирана гимназия „Васил Левски“ и Професионална гимназия по селско стопанство „Хан Аспарух“.

Всички детски градини са на целодневно обучение, а всички училища са на едносменен режим на обучение.

Таблица 1: Система на предучилищното и училищното образование на територията на община Исперих през учебната 2020/2021 г.

Вид	Брой	Статут
Детска ясла (ДЯ)	1	общинска
Детски градини (ДГ)	14	общински
Основни училища (ОУ)	7	общински
Профилирана гимназия	1	общинска
Професионална гимназия	1	общинска

Отрицателната демографска статистика води до съществуването на групи/паралелки с минимален и под минималния брой деца/ученици.

1.1. Предучилищно обучение:

От 2019 г. яслените групи, които функционираха към детска градина „Първи юни“ – гр. Исперих, с Решение на Общински съвет – Исперих, се обособиха в самостоятелна институция – детска ясла „Малечко Палечко“. Броят на децата се запазва относително стабилен.

Таблица 2: Брой деца в детска ясла „Малечко Палечко“ – гр. Исперих за периода 2019г. – 2021 г.

Година	2019	2020	2021
Брой деца	74	80	81

Считано от 15.09.2016 г. по предложение на кмета и след решение на общинския съвет, поради недостатъчна пълняемост на групите, са закрити три детски градини – в с. Печеница, в с. М. Йонково, в с. Духовец.

Считано от 15.09.2017 г. на територията на Община Исперих, поради недостатъчна пълняемост на групите, са закрити още седем детски градини: в с. Г. Поровец, с. Бърдоква, с. Ст. селище, с. Лъвино, с. Къпиновци, с. Белинци, с. Райнино.

През учебните 2019/2020 и 2020/2021 години на територията на община Исперих функционират 14 детски градини, в които се отглеждат, възпитават, социализират и обучават деца от 2-годишна възраст до постъпването им в I клас. Десет от детските градини се намират в селата на община Исперих, а четири – в град Исперих.

През учебната 2019/2020 година една от детските градини в общината е включена с Списъка на средишните детски градини и училища в Република България, а именно ДГ „Дора Габе“ – с. Лудогорци. През учебната 2020/2021 г. две детски градини са включени в Списъка на средишните детски градини – ДГ „Дора Габе“ – с. Лудогорци и ДГ „Първи юни“ – гр. Исперих.

В началото на учебната 2019/2020 година в детските градини на територията на община Исперих са обхванати общо 701 деца в 32 целодневни групи, 17 деца в задължителна предучилищна възраст в 1 целодневна подготвителна група в ОУ „Отец Паисий“ – с. Подайва.

Към 01.12.2019 г. по данни от Националната електронна информационна система за предучилищно и училищно образование /НЕИСПУО/ в детските градини и в подготовителната група в училището в с. Подайва се отглеждат, възпитават и обучават **709** деца, от които 374 са на възраст от 2 до 4 години, 335 – в подготовителни групи.

В началото на учебната 2020/2021 година в детските градини са обхванати общо 678 деца в 32 целодневни групи, 16 деца в задължителна предучилищна възраст в 1 целодневна подготовителна група в ОУ „Отец Паисий“ – с. Подайва.

Към 01.12.2020 г. по данни от Националната електронна информационна система за предучилищно и училищно образование (НЕИСПУО) в детските градини на територията на община Исперих се отглеждат, възпитават и обучават **702** деца, от които 371 са на възраст от 2 до 4 години, 331 – в подготовителни групи.

Броят на децата се запазва относително стабилен. Отчитайки наличния капацитет на детските градини и обхвата на децата, наличната база е достатъчна за пълното обхващане на желаещите да посещават детска градина деца.

Таблица 3: Детски градини в община Исперих – брой деца и брой персонал (педагогически и непедагогически) през учебната 2019/2020 г.

№	Населено място	Детска градина	Брой групи	Брой деца			Брой персонал	
				2-4 год.	6-7 год.	Общ брой	Педагогически	Непедагогически
1.	Исперих	„Първи юни“	6	74	67	141	13	18
2.	Исперих	„Щастливо детство“	4	48	51	99	9	7
3.	Исперих	„Мечо Пух“	4	49	48	97	10	8
4.	Исперих	„Слънце“	4	52	45	97	9	9
5.	Подайва	„Радост“	2	26	26	25	4	5
6.	Китанчево	„Щастливо детство“	2	25	9	34	4	3
7.	Лудогорци	„Дора Габе“	2	13	24	37	4	4
8.	Вазово	„Кокиче“	2	24	13	37	4	4
9.	Йонково	„Кокиче“	1	16	6	22	2	2
10.	Свещари	„Радост“	1	12	6	18	2	2
11.	Тодорово	„Братя Грим“	1	9	10	19	2	4
12.	Яким Груево	„Осми март“	1	10	4	14	2	3
13.	Делчево	„Детелина“	1	7	8	15	2	2
14.	М. Поровец	„Щастливо детство“	1	9	6	15	2	2
15.	Подайва	ПГ към ОУ „Отец Паисий“	1	0	12	12	–	–
ОБЩО:			33	374	335	709	69	73

Таблица 4: Детски градини в община Исперих – брой деца и брой персонал (педагогически и непедagogически) през учебната 2020/2021 г.

№	Населено място	Детска градина	Брой групи	Брой деца			Брой персонал	
				2-4 год.	6-7 год.	Общ брой	Педагогически	Непедагогически
1.	Исперих	„Първи юни“	6	85	49	134	13	16
2.	Исперих	„Щастливо детство“	4	49	51	100	9	8.5
3.	Исперих	„Мечо Пух“	4	43	52	95	10	8
4.	Исперих	„Слънце“	4	46	53	99	10	8
5.	Подайва	„Радост“	2	32	26	58	4	5
6.	Китанчево	„Щастливо детство“	2	20	12	32	4	3
7.	Лудогорци	„Дора Габе“	2	13	19	32	4	4
8.	Вазово	„Кокиче“	2	28	14	42	4	4
9.	Йонково	„Кокиче“	1	14	8	22	2	2
10.	Свещари	„Радост“	1	10	8	18	2	2
11.	Тодорово	„Братя Грим“	1	9	8	17	2	4
12.	Яким Груево	„Осми март“	1	7	6	13	2	3
13.	Делчево	„Детелина“	1	8	4	12	2	2
14.	М. Поровец	„Щастливо детство“	1	7	5	12	2	2
15.	Подайва	ПГ към ОУ „Отец Пайсий“	1	0	16	16	–	–
ОБЩО:			33	371	331	702	70	71.5

Пълняемостта и натовареността на отделните групи и детски градини е различна. Някои надвишават 100%, а други не могат да ги достигнат.

Детските градини на територията на общината разполагат с добра материално-техническа база и оптимални условия за отглеждане, възпитание и обучение на децата. На всички деца се осигурява равен достъп до качествено образование и допълнителни възможности за овладяване на книжовния български език за тези от тях, за които той не е майчин.

1.2. Основно, начално и средно образование:

През учебните 2019/2020 г. и 2020/2021 г. общинската образователна система в община Исперих обхваща 9 училища, от които: 7 основни (2 в град Исперих и 5 в общинските села: с. Лудогорци, с. Подайва, с. Вазово, с. Китанчево, с. Тодорово), 1 профилирана гимназия и 1 професионална гимназия.

През учебната **2019/2020 година** в училищата на територията на община Исперих своето обучение са започнали **2066** ученици.

В училищата **учебната 2020/2021 година** са започнали **1984** ученици от 1. до 12. клас.

Към началото на учебната 2020/2021 година, в сравнение с учебната 2019/2020 г. се наблюдава спад с 82 ученици в общия им брой.

През 2020 г. **в първи клас** са записани 190 ученици, които са с 2 ученици по-малко в сравнение със записаните в първи клас през 2019 г., когато общият им брой е бил 192 ученици.

В следствие на отрицателната демографска картина в началото на 2019-2020 уч. г. са утвърдени 34 паралелки с ученици под минималния брой в училищата в община Исперих, от които 4 слети – в училищата в с. Китанчево и в с. Тодорово. За обезпечаване на учебния процес в тях, с Решение на Общински съвет – Исперих, са предвидени допълнителни средства в общ размер 29 435,40 лв., извън определените по стандарти.

В началото на 2020-2021 уч. г. са утвърдени 29 маломерни паралелки, от които 5 слети – в училищата в с. Китанчево и в с. Тодорово. С Решение на Общински съвет – Исперих са предвидени допълнителни средства в размер на 25 792,20 лв. за подпомагане на финансовото обезпечаване на учебния процес в тях.

През учебните 2019-2020 г. и 2020-2021 г. на територията на община Исперих шест основни училища отговарят на посочените в чл. 2 от ПМС № 128/ 29.06.2017 г. критерии за включване в Списъка на средищните детски градини и училища /в тях се обучават най-малко 10 ученици в задължителна училищна възраст от други населени места, в които няма училище и за които това е училището, осъществяващо обучение в съответния клас и намиращо се на най-малко разстояние, измерено по асфалтирана пътна мрежа: ОУ „Васил Априлов“ – гр. Исперих, ОУ „Христо Ботев“ – гр. Исперих, ОУ „Васил Левски“ – с. Тодорово, ОУ „Христо Ботев“ – с. Лудогорци, ОУ „Н. Й. Вапцаров“ – с. Вазово, ОУ „Отец Паисий“ – с. Подайва.

Таблица 5: Училища в община Исперих – брой паралелки, брой ученици и брой персонал през учебната 2019/2020 г. по данни от НЕИСПУО към 01.12. /Кампания 1/

№	Населено място	Училище	Брой паралелки	Брой ученици									Брой персонал		
				Дневна форма на обучение	Вечерна форма на обучение	Задочна форма на обучение	Индивидуална форма на обучение	Самостоятелна форма на обучение	Дистанционна форма на обучение	център за специална обучение	Обучение чрез работа	Общо	Педагогически	Непедагогически и	Общо
1.	гр. Исперих	ОУ „Васил Априлов“	29	583	–	–	4	–	–	–	–	587	67	19	86
2.	гр. Исперих	ОУ „Христо Ботев“	13	273	–	–	–	–	–	–	–	273	25	12	37
3.	с. Годорово	ОУ „Васил Левски“	4	35	–	–	–	7	–	–	–	42	8,5	4,5	13
4.	с. Лудогорци	ОУ „Христо Ботев“	7	98	–	–	–	–	–	–	–	98	15	5	20
5.	с. Подайва	ОУ „Отец Паисий“	7	116	–	–	–	36	–	–	–	152	20	8	28
6.	с. Вазово	ОУ „Никола Вапцаров“	7	91	–	–	–	4	–	–	–	95	14	7	21
7.	с. Китанчево	ОУ „Христо Ботев“	6	64	–	–	–	9	–	–	–	73	11	6	17
8.	гр. Исперих	ПГ „В. Левски“	14	275	–	–	–	21	–	–	–	296	25	8	33
9.	гр. Исперих	ПГ по СС „Хан Аспарух“	21	386	–	51	–	7	–	6	–	450	43	15	58
ОБЩО			108	1921	0	51	4	84	0	6	0	2066	228,5	84,5	313

Таблица 6: Училища в община Исперих – брой паралелки, брой ученици и брой персонал през учебната 2020/2021 г. по данни от НЕИСПУО към 01.12. /Кампания 1/

№	Населено място	Училище	Брой паралелки	Брой ученици									Брой персонал		
				Дневна форма на обучение	Вечерна форма на обучение	Задочна форма на обучение	Индивидуална форма на обучение	Самостоятелна форма на обучение	Дистанционна форма на обучение	център за специална обучение	Обучение чрез работа	Общо	Педагогически	Непедагогически и	Общо
1.	гр. Исперих	ОУ „Васил Априлов“	29	589	–	–	3	–	–	–	–	592	66	20	86
2.	гр. Исперих	ОУ „Христо Ботев“	13	257	–	–	–	–	–	–	–	257	25	12	37
3.	с. Годорово	ОУ „Васил Левски“	4	28	–	–	–	11	–	–	–	39	8	4.5	12.5
4.	с. Лудогорци	ОУ „Христо Ботев“	7	103	–	–	–	–	–	–	–	103	15	5	20
5.	с. Подайва	ОУ „Отец Паисий“	7	125	–	–	–	25	–	–	–	150	20	8	28
6.	с. Вазово	ОУ „Никола Вапцаров“	7	85	–	–	–	–	–	–	–	85	14	7	21
7.	с. Китанчево	ОУ „Христо Ботев“	5	64	–	–	–	4	–	–	–	68	11	6	17
8.	гр. Исперих	ПГ „В. Левски“	14	275	–	–	–	21	–	–	–	296	25	8	33
9.	гр. Исперих	ПГ по СС „Хан Аспарух“	21	301	–	52	–	17	–	–	24	394	43	17	60
ОБЩО			107	1827	0	52	3	78	0	0	24	1984	227	87.5	314.5

2. Деца и ученици

2.1. Деца и ученици със специални образователни потребности (СОП) и с хронични заболявания

В детските градини и в училищата на територията на община Исперих са създадени условия за работа с деца и ученици, които се нуждаят от допълнителна подкрепа. Създадени са екипи за подкрепа за личностно развитие на учениците със специални образователни потребности. Екипите включват ресурсен учител и психолог, назначени към училището или от РЦПППО – гр. Разград.

По данни от Национална електронна информационна система за предучилищното и училищно образование (НЕИСПУО) към 01.12.2019 г. в общинските училища и детските градини в община Исперих се обучават и възпитават 90 деца и ученици със специални образователни потребности на ресурсно подпомагане, а към 01.12.2020 г. – 89.

До учебната 2019-2020 г. в Професионална гимназия по селско стопанство „Хан Аспарух“ учениците със специални образователни потребности се обучаваха в паралелка ЦСОП /Център за специална образователна подкрепа/ по рамкова програма А за професионално образование със степен на професионална квалификация – първа, професионално направление – производство на храни и напитки.

Таблица 7: Брой деца/ученици със СОП по учебни заведения в община Исперих през учебните 2019/2020 г. и 2020/2021 г.

№	Населено място	Институция	Брой деца/ученици със СОП	
			2019/2020	2020/2021
1.	гр. Исперих	ОУ „Христо Ботев“	5	4
2.	гр. Исперих	ОУ „Васил Априлов“	36	36
3.	с. Китанчево	ОУ „Христо Ботев“	3	3
4.	с. Тодорово	ОУ „Васил Левски“	4	3
5.	с. Подайва	ОУ „Отец Паисий“	11	12
6.	с. Лудогорци	ОУ „Христо Ботев“	2	2
7.	гр. Исперих	ПГ по СС „Хан Аспарух“	21	21
8.	гр. Исперих	ДГ „Мечо Пух“	3	2
9.	гр. Исперих	ДГ „Слънце“	3	3
10.	гр. Исперих	ДГ „Щастливо детство“	–	2
11.	с. Свещари	ДГ „Радост“	2	1
Общо:			90	89

Таблица 8: Деца с увреждания по видове заболявания в детските градини и в училищата на територията на община Исперих

№	Видове заболявания	
---	--------------------	--

1.	Деца с интелектуални затруднения	36
2.	Деца със сензорни увреждания – увреден слух	1
3.	Деца с езиково-говорни нарушения	7
4.	Деца с физически увреждания	4
5.	Деца със специфични нарушения на способността на учене	33
6.	Деца с разстройства от аутистичния спектър	8
7.	Деца с емоционални и поведенчески разстройства	6

2.2. Деца и ученици в риск от социално изключване

Един от ключовите фактори за превенция от социално изключване е обхващане в образователната система на децата и учениците в задължителна училищна и предучилищна възраст.

В изпълнение на ПМС № 100/08.06.2018 г. за създаване и функциониране на Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст, със заповед на РУО – Разград на територията на община Исперих са сформирани екипи за обхват, включващи представители на ангажирани институции. Членовете на екипите извършват обходи на деца и ученици, непосещаващи детска градина/училище, и предприемат комплексни мерки за задържането им в образователната система.

Педагогическите екипи разработват и свои механизми въз основа на добри практики, иновативни подходи и търсене на съдействие от родителите за намаляване на процента на преждевременно напусналите образователната система деца и ученици.

Въпреки усилията от страна на Общината и на директорите на образователните институции всяка година извън системата на предучилищното и училищното възпитание остават необхванати деца и ученици, подлежащи на задължителна предучилищна и училищна подготовка. Те са предимно от семейства, в които образованието не се признава като ценност, а родителите са незаинтересовани и демотивирани. Бедността и niskият социален статус са друга сериозна причина децата от тези семейства да не посещават детска градина. Високият процент на безработица принуждава техните семейства да търсят препитание извън пределите на селото, те периодично напускат и страната.

Дейностите по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение в община Исперих се осъществяват от Местната комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни. Комисията оказва съдействие на образователните институции за обхващане в училище на подлежащите на задължително образование деца и ограничаване на отпадането от училище на деца в криминогенен риск и криминални прояви, извършва дейности по ранна превенция и откриване на симптоми за извършване на криминални деяния, както и превантивна работа с родителите.

За децата от т.нар. уязвими групи се полагат специални грижи и се използват разнообразни методи и подходи, в зависимост от нуждите на конкретното дете, с оглед

пълноценното им участие в образователно-възпитателния процес. Ежегодно община Исперих получава от МОН средства за работа с деца и ученици от уязвими групи с цел привличането им и задържането им в образователния процес.

От 01.01.2018 г. по предложение на кмета на Община Исперих след Решение на Общински съвет – Исперих Община Исперих изцяло освободи семействата на децата, които посещават детска градина, от такси. Мярката е предприета с цел улесняване достъпа на децата в предучилищна възраст до образователната система и предотвратяване отпадането на подлежащите на задължително предучилищно образование деца.

Таблица 9: Брой ученици, отпаднали от образователната система, по данни на директори

№	Населено място	Институция	Брой ученици	
			2019-2020 уч. г.	2020-2021 уч.г.
1	гр. Исперих	ОУ „Христо Ботев“	8	2
2	с. Вазово	ОУ ”Н. Вапцаров“	2	4
3	с. Лудогорци	ОУ „Христо Ботев“	3	4
4	гр. Исперих	ПГ по СС ”Хан Аспарух“	6	4
5	с. Подайва	ОУ „Отец Паисий“	2	1

По данни на отдел „Закрила на детето” в Дирекция „Социално подпомагане” – Исперих през изтеклата година има регистрирани 127 сигнала за деца в риск или в риск от насилие. Общият брой отворени случаи по Закона за закрила на детето, по които е работено през 2020 г., са 250 броя. В това число мерки за закрила в семейна среда са 46 случая, а мерки за закрила извън семейна среда са 105 случая. Мерките за закрила в извън семейна среда обхващат настаняване на децата при близки и роднини, в резидентен тип услуги, приемни семейства. 36 са децата, настанени при близки и роднини. През 2020 г. са издадени 105 направления за ползване на социалната услуга Център за обществена подкрепа, 36 деца са настанени в Комплекс за социални услуги „Лудогорие“, 15 деца са настанени в 13 приемни семейства.

2.3. Деца и ученици с изяви дарби

Община Исперих поощрява с морални и материални награди талантливите и даровити деца, класирали се на призови места на национални и международни състезания. Стимулират се и абитуриентите, които завършват с пълно отличие своето обучение.

Училищните колективи също насърчават децата с изяви дарби, като им осигуряват възможност да участват в занимания по интереси в зависимост от предпочитанията си, в различни проекти, конкурси и състезания.

III. СЪСТОЯНИЕ И ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА ПРЕД ОБЩАТА И ДОПЪЛНИТЕЛНАТА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ

1. Дейности на учебните заведения и общинска администрация в подкрепа на личностното развитие на децата и учениците

Децата и учениците в община Исперих получават следните видове обща подкрепа за личностно развитие по смисъла на чл. 178, ал.1 от ЗПУО:

- **екипна работа между учителите** – основно организационно средство за интелектуално, емоционално, социално, морално и физическо развитие на децата;
- **допълнително обучение по учебни предмети при условията на закона** – осигуряване условия за допълнително обучение на учениците съобразно индивидуалните им интереси и потребности с цел развиване на способностите им, инициативността и предприемчивостта им; често се осъществява благодарение на одобрени проекти към МОН;
- **допълнителни модули за деца, които не владеят български език** – поради наличието на деца билингви, основен приоритет в работата на педагозите е осигуряване на допълнително обучение за усвояването на българския книжовен език с цел подпомагане на образователната интеграция (Глава втора от ЗПУО);
- **консултации по учебни предмети;**
- **занимания по интереси** – осигурени са допълнителни дейности в градските детски градини и училища: изучаване на английски и руски език, балетно изкуство и др.;
- **библотечно-информационно обслужване** – необходимо е осъвременяване на библотечно-информационното обслужване с цел то да стане привлекателно и желано място от учениците;
- **грижа за здравето** – осигурява се въз основа на информация от родителя за здравословното състояние на детето/ученика и за проведени медицински изследвания и консултации;
- **поощряване с морални и материални награди** – при постигнати добри постижения в обучението, в заниманията по интереси и за участие в конкурси и състезания;
- **дейности по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение** – провеждат се тренинги с родители, ролеви игри с децата за разпознаване и овладяване на различните емоции, усвояване на определен модел на поведение и др.;
- **ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения** – осигуряване на консултации и допълнително обучение по учебни предмети при условията на ЗПУО;
- **логопедична работа** – при установяване на необходимост.

2. Социални услуги в подкрепа на личностното развитие на децата и учениците

2.1. Дневен център за деца и/или младежи с увреждания (ДЦДМУ), гр. Исперих.

На територията на община Исперих функционира Дневен център за деца и/или младежи с увреждания. Пред Центъра има изградена рампа за придвижване с инвалидни колички, както и пригодно място за извеждане на разходка. На потребителите с тежки физически увреждания е осигурен специализиран транспорт – извозване от дома до Центъра и обратно. Предлага се междинна закуска и обяд на потребителите с целодневен престой. Центърът предлага комплекс от социални услуги: назначен е екип от специалисти – рехабилитатор, трудотерапевт, логопед, психолог, педагог, медицинско лице, социален работник, възпитатели, детегледачки. Специалистите работят комплексно за възстановяване на изгубени социални умения, придобиване на трудови и битови умения, оказват консултативна помощ и подкрепа на семействата с цел ограничаване на социалната изолация и интегрирането им в обществото. 35 са били потребителите на Центъра през 2020 г.

2.2. Център за обществена подкрепа към КСУДС „Лудогорие“, гр. Исперих

Центърът за обществена подкрепа предлага комплекс от социални услуги за деца в риск и техните семейства. Основните цели на работа са превенция от отпадане на децата от училище: децата получават съдействие за получаване на образование, за развиване на творческите способности; децата със СОП се включват в групови дейности, оказва им се помощ да се впишат в социалната среда; провеждат се информационни срещи и обучения за деца, родители и учители по теми, свързани с проблемното поведение и неговото коригиране и др.; прави се оценка на риска; оценка на родителския капацитет; оказва се психологическа и педагогическа подкрепа на деца, жертви на насилие, работи се активно с деца с агресивно поведение. Към края на 2020 г. 40 са потребителите на услугата.

2.3. Център за работа с деца на улицата към Комплекс за социални услуги „Лудогорие“

Работата на центъра е свързана с превенция на попадането на деца на улицата и отпадането им от образователната система, социална рехабилитация и интеграция на деца, живеещи трайно или частично на улицата, семейно консултиране и подкрепа, медицински и санитарно-хигиенни услуги. През 2020 г. ползватели на услугата са били 28 потребители.

3. Дейности на читалища и спортни клубове в подкрепа на личностното развитие на децата и учениците

3.1. Читалища

В читалище „Съзнание 1891“, гр. Исперих се предоставя възможност на децата и учениците да развиват своите интереси в областта на танците, музиката, театралното и изобразително изкуство. Към читалището дейност развиват:

- танцова школа „Форте“;
- вокална група „Теменуга“;
- кръжок „Бит и традиция“;

- арт-школа „Приложно изкуство“;
- детска музикална школа с класове по пиано, китара, солфеж и пеене;
- детски танцов състав „Исперихче“;
- детска формация за хип-хоп танци;
- детска формация за аеробни танци – зумба, аеробика;
- кръжок „Художествено слово“;
- клуб по карате/джудо;
- клуб „Авиомоделизъм“.

През 2020 г., както и през настоящата година поради епидемиологичната обстановка дейностите на кръжоците, клубовете по интереси и школите за развитие в областта на изкуствата, науката и информационните технологии бяха редуцирани в сравнение с предходни години.

3.2. Спортни клубове

Спортни клубове, които развиван дейност на територията на общината:

- СНЦ „Волейболен клуб „Хан Аспарух“ – гр. Исперих
- СНЦ „Спортен клуб по борба „Осман Дуралиев“ – с. Китанчево;
- СНЦ „Колоклуб „Димитровец“ – гр. Исперих;
- СНЦ „Футболен клуб „Левски“ – с. Подайва;
- СНЦ „Спортен клуб по тенис на маса“ – гр. Исперих;
- СНЦ „Училищен спортен клуб „Васил Априлов“ – гр. Исперих;
- СНЦ „Ученически спортен клуб „Ханове 2018“ – гр. Исперих.

4. Работа по проекти като част от общата и допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците

Община Исперих, детските градини и училищата на територията на общината реализират възможностите за участие в национални и европейски проекти и програми с цел:

- осигуряване на подкрепяща среда за обучение и възпитание на децата и учените със СОП и с изявени дарби;
- намаляване на неравенството и социалното изключване и създаване на условия за активно приобщаване на децата от социално уязвими групи;
- намаляване броя на необхванатите и отпадащи деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст;
- предотвратяване рисковите фактори, които могат да повлияят на възпитанието и обучението на децата и учениците;
- прилагане на интерактивни методи за засилване мотивацията за включване в училищния живот;
- изграждане на модерна материална база;
- привличане на родителската общност в образователния процес;
- насърчаване и развиване на творческите заложби и потребности на деца с изявени дарби;

- осмисляне на свободното време на децата и учениците чрез насочването им към дейности за развитие на индивидуалните им таланти и интереси.

Таблица 10: Проекти и национални програми, които детските градини и училищата на територията на Община Исперих са изпълнили/изпълняват през 2019/2020 и 2020/2021 уч. години

Институция	Наименование на проекта/програмата	Цел
Всички детски градини и основни училища /до 4 клас/	„Училищен плод“	Основната цел, която е заложена в прилагането на схема „Училищен плод”, е грижата за здравето на децата, а именно да се увеличи делът на плодовете и зеленчуците в храненето на децата, особено във възрастта, когато се оформят хранителните им навици.
Всички детски градини и основни училища /до 4 клас/	„Училищно мляко“	Схемата се прилага с цел да се насърчат здравословни хранителни навици още в най-ранна възраст.
Всички детски градини и училища	ПМС №129 за 2019/2020г. и МПС 46 за 2020/2021г. за определяне на минимални диференцирани размери на паричните средства за физическа активност, физическо възпитание, спорт и спортно-туристическа дейност на деца и учащи в институции в системата на предучилищното и училищното образование и във висшите училища	Целта е да се засили интересът на учениците към различните видове спорт и да се разшири броят на обхванатите в спортни игри деца и ученици.
Община Исперих, всички училища на територията на	Проект „Социално-икономическа и образователна интеграция на	Основните цели на проекта са: – осигуряване на допълнително обучение по български език за деца и ученици, за които българският език не е майчин;

общината и ДГ „Слънце“ – гр. Исперих	етническите малцинства в община Исперих”	<ul style="list-style-type: none"> – повишаване самочувствието и мотивацията за учене при учениците от етническите малцинства чрез интеркултурно образование; – опознаване и опазване културната идентичност и многообразие чрез провеждане на кампании за етническа толерантност; – насърчаване участието на родителите в образователния процес; – работа с родителите за преодоляване на негативни обществени нагласи, основани на етнически произход и културна идентичност.
ОУ „Васил Априлов“ – гр. Исперих, ОУ „Христо Ботев“ – гр. Исперих, ПГ по СС „Хан Аспарух“, ОУ „Васил Левски“ – с. Тодорово, ОУ „Н. Й. Вапцаров“ – с. Вазово, ОУ „Христо Ботев“ – гр. Исперих	Проект „Подкрепа за успех“	Основна цел на проекта е да се подпомогне равният достъп до качествено образование и по-пълното обхващане на учениците в училищното образование чрез дейности за преодоляване на затруднения в обучението и пропуски при усвояването на учебното съдържание, както и за развитие на потенциала и възможностите им за успешно завършване на средно образование и за бъдеща социална, професионална и личностна реализация. Фокусът е насочен към ученици в начален и прогимназиален етап. В зависимост от индивидуалните потребности се извършват дейности за допълване, развитие и надграждане на компетентности, придобити в задължителните часове, както и за мотивиране на учениците за задържане в училище и за предотвратяване на преждевременното напускане.
ОУ „Христо Ботев“ – гр. Исперих, ПГ „Васил Левски“, ПГ по СС „Хан Аспарух“	НП „Информационни и комуникационни технологии (ИКТ) в системата на предучилищното и училищното образование“	Програмата има за цел да оптимизира процеса на обучение чрез осигуряване на модерни средства за достъп до образователни ресурси и обучение и да допринесе за устойчивото развитие на мрежовата инфраструктура в училище.
ПГ „Васил Левски“, ПГ по СС „Хан Аспарух“,	НП „Образование за утрешния ден“	С проекта се цели отварянето на образованието и образователните институции към дигиталните технологии чрез внедряването на нови решения за по-добро персонализирано обучение, което да позволи на

<p>ОУ „Васил Левски“ – с. Тодорово, ОУ „Н. Й. Вапцаров“ – с. Вазово, ОУ „Христо Ботев“ – гр. Исперих</p>		<p>учителите да предприемат мерки с по-точни и ефективни подходи към всеки отделен учащ и повишаване на мотивацията чрез насърчаване на самостоятелното обучение и самооценка, включително извън класната стая.</p> <p>Специфичните цели на проекта са насочени към:</p> <ul style="list-style-type: none"> – усвояване на знания и умения за работа в дигиталното общество; – подобряване на достъпа до образование, в т.ч. чрез използване на леснодостъпни платформи и мобилни приложения; – намаляване на различията в резултатите от ученето в различните училища и населени места; – модернизиране на методите и средствата за обучение; – повишаване на качеството на образованието, за по-добрата дигитална подготовка на учащите се, с цел по-бърза и по-лесна реализация на пазара на труда; – насърчаване модернизирането на образованието и ученето през целия живот; – осигуряване на условия и подкрепа за прилагането на педагогически иновации и съвременни подходи на преподаване.
<p>ПГ „Васил Левски“, ПГ по СС „Хан Аспарух“, ОУ „Отец Паисий“ – с. Подайва</p>	<p>НП „Осигуряване на съвременна образователна среда”</p>	<p>Има за цел създаване на по-добри условия за експериментална работа по природни науки, както и обезпечаване на качествено обучение в профилираната подготовка.</p>
<p>ПГ „Васил Левски“</p>	<p>НП „Бизнесът преподава“</p>	<p>Целта е създаване на партньорства между училища и компании; актуализиране и разширяване на знанията и уменията на преподавателския състав в образователните институции в съответствие с развитието на технологиите и изискванията на пазара на труда чрез придобиването на най-актуалната информация за</p>

		развитието на технологиите и тяхното приложение в различни професионални области; включване на представители на бизнеса в учебния процес и иновации в преподаването.
ОУ „Христо Ботев“ – с. Китанчево	Проект „Всеки ученик ще бъде отличник”	Проектните дейности са насочени към превенция на отпадането и задържане на ромските деца в училище, увеличаване на броя на реинтегрираните/записаните отново в училище деца, увеличаване на броя на възрастните роми, включени във форми на учене през целия живот, чувствително увеличаване на процента на ромските младежи, които продължават своето образование в средни училища/гимназии.
ОУ „Христо Ботев“ – с. Китанчево, ОУ „Отец Паисий“ – с. Подайва, ОУ „Васил Левски“ – с. Тодорово	НП „Участвай и променяй – родителят, активен партньор в училищния живот”	Основната цел на проекта е привличането на родителите в училищния живот на децата им, което ще допринесе за по-лесната адаптация и социализация на учениците в училищната среда; ще превърне училището в подкрепяща, приемна, безопасна и желана среда за преживявания и учене на учениците; ще развие положително им отношение към ученето и редовното им посещение в училище; ще подобри комуникацията между родител-учител-ученик за изграждане на доверие, уважение и толерантност.
ПГ по СС „Хан Аспарух“	НП „Квалификация“	Целта на проекта е повишаване качеството и ефективността на обучението, възпитанието и социализацията на децата и учениците в образователните институции чрез усъвършенстване и обогатяване на ключовите компетентности на педагогическите специалисти.
ПГ по СС „Хан Аспарух“	Проект „Подкрепа за дуалната система на обучение“;	Целта на проекта е да разшири обхвата на дуалната система на обучение, с оглед повишаване качеството на професионалното образование в България и засилване на връзката му с нуждите на пазара на труда. Дейностите са насочени към подобряване на компетентностите на учителите и преподавателите по професионална подготовка, и придобиване на педагогически и методически умения от представители на работодателите.

		<p>Дейности по проекта:</p> <ul style="list-style-type: none"> – подпомагане на училищата при въвеждането на дуалната система на обучение – осигурява се възможност за взаимодействие на училището с бизнеса и улесняване достъпа до пазара на труда; – разработване на учебни планове, учебни програми, национални изпитни програми за дуална система на обучение, инструменти за оценка и помощни и методически материали на национално ниво. – предоставяне на подкрепа на ученици от първи гимназиален етап в дуална система на обучение; – обучения на наставници в педагогически и методически умения; – популяризиране на дуалната система на обучение сред родителите за предимствата, ползите и възможностите за реализация на завършващите на пазара на труда от обучението чрез работа би довело до насочване и подкрепа на децата им за тяхното ориентиране и решение за избор на професия и на училища.
ОУ „Отец Паисий“ – с. Подайва, ОУ „Васил Левски“ – с. Тодорово	НП „Заедно в грижата за всеки ученик“	Целта на програмата е повишаване качеството на образователния процес чрез осигуряване на плавен преход между детската градина и първи клас и между началния и прогимназиалния етап на основно образование. Изпълнението на програмата има като краен ефект придобиване на увереност в собствените възможности, задържане на учениците в училище и мотивация за успешен преход в следващ образователен етап.
ОУ „Отец Паисий“ – с. Подайва, ОУ „Васил Левски“ – с. Тодорово	НП „Заедно за всяко дете“	Общата цел на програмата е повишаване на ефективността в работата на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст и подобряване на достъпа до предучилищно и училищно образование и качеството му чрез създаване и поддържане на благоприятна

		образователна среда за стимулиране и устойчиво образователно развитие.
ОУ „Отец Паисий“ – с. Подайва	НП „Иновации в действие“	Програмата цели пряка и целенасочена подкрепа за създаване на култура на иновациите в училищата в страната, за креативно мислене, нововъведения в полза на развитието и постиженията на учениците, като се създават условия на педагогическите специалисти да анализират, да експериментират чрез пряк обмен, популяризиране и мултиплициране на своите иновативни практики и продукти. Осигуряване на подкрепа за мотивирано разширяване и устойчивост на училищните иновации чрез училищна мобилност, форуми, информационна платформа и мрежа на иновативните училища.
ОУ „Отец Паисий“ – с. Подайва	НП „Мотивирани учители“	Мотивирани и качествени специалисти от разнообразни професионални области – с или без придобита професионална квалификация “учител” по учебен предмет, с или без педагогически опит като преподаватели, биват внимателно подбрани, подготвени и насочени да окажат подкрепа в обезпечаването на кадровия ресурс, необходим за конкурентно и успешно българско образование.
ОУ „Отец Паисий“ – с. Подайва	Проект „Изграждане на училищен STEM център“	Програмата инвестира в цялостни интегрирани решения за нова училищна творческа среда с фокус върху природните науки, инженерните науки, математиката и технологиите (STEM), включващи различни елементи според конкретната нужда на училището и училищната общност, вкл.: преустройство на съществуващи пространства, технологии, нови методи на преподаване, ново или интегрирано учебно съдържание, нова организация на учебния процес, подкрепяща среда за ученици със специални образователни потребности при необходимост. Крайният продукт от програмата са две класни стаи и прилежащият коридор в учебното заведение, които ще бъдат трансформирани в помещение с

		<p>обща площ 240 кв.м., където ще се обособят многофункционални зони за работа: Мейкърспейс зона (Работилница), Презентационен/конферентен център и Зона за индивидуална работа. Работилницата е мястото за реализиране на дизайнерската и конструктивна дейност, предварително обсъждане и планиране, екипна организацията на работа за децата и преподавателите. Малчуганите ще разполагат с 2 работни офис-острова за сканиране на ръчно направени скици и рисунки, за дигитализиране и допълнително софтуерно обработване, както и за режими на учене „преживяване“ и „огнище“.</p> <p>Презентационният център и зоната за индивидуална работа ще дадат възможност за конферентни връзки с външни специалисти и експерти, също така за режим на учене „на върха“.</p> <p>Предвижда се разработване на учебно съдържание по нов предмет „Дизайн и конструиране“, а работата се организира в извънкласна форма с учениците. Дейностите в STEM-центъра покриват теми от учебното съдържание по „Човекът и природата“, „Технологии и предприемачество“, „Изобразително изкуство“, „Човек и общество“.</p> <p>Предвижда се и разработване на система от интегрирани уроци (в бинарен формат) за реализиране от двама учители по различни учебни предмети.</p>
<p>ДГ „Първи юни“ – гр. Исперих, ДГ „Слънце“ – гр. Исперих, ДГ „Щастливо детство“ – гр. Исперих, ДГ „Мечо Пух“ – гр.</p>	<p>Проект „Активно приобщаване в системата на предучилищното образование“</p>	<p>По проекта се подпомага допълнителното обучение на децата, невладеещи добре български език, предоставя се психологическа и социална подкрепа на децата от уязвими групи, осигурява се допълнителен педагогически и непедagogически персонал, предоставят се учебни пособия и материали.</p>

<p>Исперих, ДГ „Радост“ – с. Подайва, ДГ „Кокиче“ – с. Вазово, ДГ „Щастливо детство“ – с. Китанчево, ДГ „Братя Грим“ – с. Тодорово, ДГ „Кокиче“ – с. Йонково, ДГ „Радост“ – с. Свещари, ДГ Осми март“ – с. Яким Груево</p>		
<p>ДГ „Радост“ – с. Подайва, ДГ „Дора Габе“ – с. Лудогорци, ДГ „Слънце“ – гр. Исперих</p>	<p>НП „Успяваме заедно“</p>	<p>Общите цели на програмата са осигуряване на цялостно развитие на детската личност, прилагане на иновативни и авторски програмни системи и споделяне на опит в рамките на детската градина, в т.ч. и със семейната общност, както и с други институции. Конкретните (специфични) цели на програмата са:</p> <ul style="list-style-type: none"> – изграждане на семейна общност в рамките на детската градина; – изграждане на подкрепяща, приемна, безопасна, мултикултурна, интерактивна среда; – изработване и прилагане на ефективни мерки за осигуряване на плавен преход на детето от семейната среда към детската градина.
<p>ОУ „Отец Паисий“ – с. Подайва, ОУ Васил Левски“ – с.</p>	<p>Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда /ПУДООС/ –</p>	<p>Основните дейности, към които са насочени проектите, са свързани с почитване и облагородяване на терени, създаване и възстановяване на зони за отдих, изграждане на детски и спортни съоръжения,</p>

<p>Тодорово; ДГ „Кокиче“ – с. Йонково, ДГ „Радост“ – с. Подайва</p>	<p>Национална кампания „Чиста околна среда“</p>	<p>спортни уреди, съоръжения за игра на открито.</p>
---	--	--

IV. SWOT анализ

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
<ul style="list-style-type: none"> •наличие на определен стандарт за издръжка на дете и ученик; •наличие на гъвкава организация на формите и график на занимания, съобразно свободното време и интереси на участниците; •разкриване и развиване талантите и възможностите на учениците и доброто им представяне в конкурси, състезания и олимпиади •включване на учителите в различни форми на квалификация; •засилени мерки за контрол на отсъствията и успеха на учениците; •повишаване на квалификацията и професионалната компетентност на педагогическите специалисти; •реализиране на проекти, финансирани със средства по различните оперативни програми, за да се осигури допълнителен финансов ресурс и дългосрочно положително въздействие върху местната общност; •разработване и работа по индивидуални програми за работа с учениците със СОП и успешното им социализиране; •организиране на обучение на деца и ученици със СОП във всяка ДГ и училище. 	<ul style="list-style-type: none"> •нисък стандарт за 1 ученик, който в рамките на една учебна година не се актуализира в съответствие с реалната пазарна икономика; •ниска заинтересованост на родителите; •ниска мотивация от страна на учениците за учене и развитие; •лошо качество на материалите и консултативите; •липса на мотивация сред учители, които не успяват бързо да се адаптират към новите реалности, и сред учащите, които още не осъзнават образованието като ценност; •недостатъчно единоредствие на част от педагогическата колегия при поставяне на изискванията си към учениците, аргументиране на оценяването на постиженията на учениците; •недостатъчно познаване на нормативната уредба от страна на част от педагогическия персонал; •недостиг на мотивирани педагогически кадри с добра подготовка и професионална квалификация; •нежелание, ниска мотивация от страна на персонала; •все още не се отчитат в достатъчна степен индивидуалните особености на всяко дете и насочването на конкретен специалист за неговата интеграция и специална подготовка; •недостатъчен брой обучени учители за работа с деца със СОП; •недобри материални условия в институциите по отношение на обучението на деца и ученици със СОП.
<p style="text-align: center;">ВЪЗМОЖНОСТИ</p>	<p style="text-align: center;">ЗАПЛАХИ</p>

<ul style="list-style-type: none"> •осигуряване на качествена образователна структура – институции на предучилищното обучение, общото, профилираното и професионалното образование; •създаване на привлекателна учебна среда, която се изразява в оборудвани компютърни кабинети с интернет достъп, учебни кабинети по отделните учебни дисциплини, физкултурни салони, осъвременени библиотеки, ученически столове; •осигуряване на разнообразие от съвременни учебно-технически средства за реализиране на образователно-възпитателния процес; •предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие на деца със специални образователни потребности, с изяви дари, в риск от социално изключване, отговаряща на новите предизвикателства; 	<ul style="list-style-type: none"> •тенденция към депопулация; •предпочитания за мигриране в по-големи икономически центрове в страната и в чужбина; •намаление на броя на учениците; •извършване на оптимизация в системата на предучилищното и училищното образование; •недобро отношение на обществото към образованието и училището като цяло; •недостатъчно средства за осъвременяване на всички институции в СПУО; •липса на средства за закупуване и обновяване на вече остарели такива.
---	--

V. Обобщение и изводи от анализа

След изложената информация за състоянието на предучилищното и училищно образование на територията на община Исперих и взаимодействието между ключовите фактори в процеса на предоставяне на подкрепа за личностно развитие, се направи оценка, идентифицираха се нужди и се изведоха следните изводи:

- поради влошената демографска картина и наличието на групи/паралелки с минимален и под минималния брой деца/ученици се налага извършване на оптимизация в системата на предучилищното и училищното образование в община Исперих;
- необходимо е да се повишава средният брой ученици в паралелка на ниво община чрез ежегодно оптимизиране на паралелките;
- поетапно да се намалява броят на слетите паралелки с цел подобряване на образователния процес;
- да продължи осъществяването на целодневна организация на учебния процес като инструмент за превенция на отпадане от училище, за осигуряване на специализирана помощ при подготовката, за развиване на таланти и удовлетворяване на потребности и интереси;
- с цел да се отговори на изискванията за създаване на приобщаващо и подкрепящо образование за личностно развитие на децата и учениците, да се осигурят условия, както и екипи от висококвалифицирани специалисти: педагози, психолози, ресурсни учители, логопеди, които ще направят оценка и ще осъществят допълнителна подкрепа на деца и ученици, имащи необходимост от приобщаване и социализация;

- създаване на подходяща подкрепяща среда за деца със СОП повсеместно - достъпна архитектурна, обща и специализирана среда, технически средства, специализирано оборудване, дидактически материали, методики и специалисти;
- да се приложат различните форми на обучение, заложи в новия ЗПУО, с цел да се отговори на потребностите и да се даде достъп до образование, както и да се предотврати преждевременно отпадане и ранно напускане на училище;
- повишаване на квалификацията и професионалната компетентност на педагогическите специалисти;
- необходимо е разработване и прилагане на програма за кариерно ориентиране на учениците на ниво училище; подпомагане на трудова и професионалната реализация на завършващите средно образование; да се разработят инструменти за ранно кариерно ориентиране на застрашените от отпадане ученици, както и адаптиране на инструменти за целите на кариерното ориентиране на ученици със специални образователни потребности; да се създаде интегрирана система за реализация и заетост по придобитата квалификация на завършващите средно образование в съответствие с изискванията на пазара на труда, за да се повиши мотивацията на учениците да завършат училище;
- създаване на условия за сътрудничество между всички участници в образователния процес – учебни заведения, органи на местното самоуправление и Регионалното управление на образование, семействата и общността;
- създаване на партньорска мрежа между професионалната гимназия и бизнеса в община Исперих за съвместно прилагане на метода „учене чрез работа“;
- обновяване и модернизирване на образователната инфраструктура;
- стимулиране на развитието на образователния процес с цел подобряване на знанията, уменията и възможностите на децата и учениците;
- включване на учениците в групи за допълнителна подготовка;
- разширяване на извънкласните занимания съгласно интересите на учениците и внедряване на добри европейски практики в тази сфера;
- да се разработят съвременни програми за избираеми и факултативни форми за придобиване на компетентности в съответствие с потребностите и интересите на учениците;
- да се обогати книжното богатство на библиотеките, за да станат любимо място за отдих и творчество;
- разработване и актуализиране на законови и подзаконови нормативни документи.

VI. Заключение

Подкрепата за личностно развитие на децата и учениците трябва да осигурява подходяща физическа, психологическа и социална среда за развитие на способностите и уменията им и за пълноценното им участие в общността на детската градина и на училището. Тя трябва да се предоставя в съответствие с индивидуалните образователни потребности на всяко дете и на всеки ученик и чрез включване на ресурси, насочени към премахване на пречките пред ученето и научаването и към създаване на възможности за равноправен старт на децата и учениците в социалния живот и пълноценна личностна реализация.

Подкрепата извежда на преден план сътрудничеството и загрижеността между всички участници в процеса на приобщаващото образование, за да се превърне детската градина/училището в територия с позитивен психоклимат, в среда на взаимно доверие и емоционално благополучие за изява на всяка индивидуалност.